

שמעתא עמיקתא

גליון תע"ז | פרשת אמור | תשפ"א | קהילת חניכי הישיבות | רמות ב'

שמעתא אליבא דהלכתא

האם מותר להכין סיגריה ביום טוב

א. מלאכת אוכל נפש ביו"ט ודין מתוך. ב. עישון בכלל אוכל נפש או הנאת הגוף. ג. מלאכות שאומרים בהם מתוך. ד. מלאכת תפירה לצורך אוכל נפש.

ה. תפירה לזמן. ו. שיווי מנא ביו"ט. ז. יש לו סיגריות מוכנות.

א. מלאכת אוכל נפש ביו"ט ודין מתוך

מבואר במגילה (ו) דמלאכה שהיא לצורך אוכל נפש מותרת ביו"ט שנאמר "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם וגו'".

וע"כ הבערת אש לצורך בישול ביו"ט שריא, וכן הוא בשו"ע (סי' תצה סעי' א, סי' תקיא ורסי' תקיח) ובמ"ב (שם ס"ק א).

ואיתא בביצה (יב) דמלאכה שהותרה לצורך אוכל נפש, מתוך שהותרה לצורך הותרה נמי שלא לצורך, ובתנאי שיש בה צורך

יו"ט קצת. וכן פסק השו"ע (רסי' תקיח). ועיינין עוד שם (כב) ובכתובות (ו) דמ"מ לא הותר אלא דבר השווה לכל נפש. והדין כן בין

באוכל נפש בין במה שהותר מדין מתוך, כדמשמע בש"ס שם. וכן הוא ברש"י (ביצה כב: ד"ה ושמואל וכ. ד"ה רבא). וכן משמע בט"ז

(סי' תקיא ס"ק ו-ז). וכן הוא בפמ"ג (מ"ז ס"ק א) ובמ"ב (ס"ק א). אלא דשוב העירוני שבאמרי בינה (יו"ט ססי' א) הביא מהחינוך (מצוה

רח) דלענין צורך אכילה ושתייה ממש לא בעינון שווה לכל נפש, ורק בדבר שהוא להנאה בעינון שווה לכל נפש, וע"כ אפי' מאכל

שאינו דרך לעשותו אלא אצל מלכים מותר לכל אדם לעשותו, דמ"מ עיקר אכילה דבר השווה לכל נפש היא. וע"כ בנש"מ א (כלל צה

אות ב) שכתב שדין שווה לכל נפש הוא מה"ת, וכן הוא בפמ"ג (שם וא"א ס"ק ד ועיי"ש במ"ז ס"ק א). וע"כ עוד בנש"מ א (שם ד"ה ואף שעמדתו)

דאפי' בהבערה לא אמרינן מתוך במה שאינו שווה לכל נפש. וע"כ מש"כ בשמעתא עמיקתא גליונות קמ"א וקע"ו.

ב. עישון בכלל אוכל נפש או הנאת הגוף

ולענין עישון אם חשיב דבר שהגוף נהנה ממנו כאכילה ושתייה ודינו כאוכל נפש. הנה מציינו למ"א (סי' ר"ט ס"ק ט) שכת' בנוגע לברכת

הנהנין, דצ"ע באותן שנותנים הטבאק לתוך השפופרת ומדליקין אותו, ושואבין העשן לתוך פיהם וחוזרים ופולטים אותו, אי

דמי לטועם ופולט שא"צ ברכה, או דילמא דמי לריח שצריך לברך, ק"ו כאן שגם הגוף נהנה ממנו שהרבה שבעים ממנו כמו

שאכלו ושתי. וצ"ע, עכ"ל. מבואר שהגוף נהנה מהעישון ונותן הרגשת שובע כאוכל ושתייה. ולפי"ז י"ל שעישון בכלל אוכל נפש

ממש. ובדרך זה כת' בשכנה"ג (סי' תקסז) וע"כ ס"ל לאסור עישון בתעניות.

אולם במו"ק (שם) דחה דברי המ"א שאין בזה שום צד אכילה כי אין הנאה לא לחיך ולא למעינים מתמרות עשן. והביאו המגן

גבורים (שם). וע"כ דבריהם כתב המ"ב (ס"ק יז) שאין לברך על העישון. יוצא לכאוי י"ל דאין זה בכלל אוכל נפש כי אפי' הנאה אין

בו. אלא שבתשובת דרכי נועם (או"ח סי' ט ד"ה ומציאת) כת' דמצמצת העשן דבר פשוט הוא שהשותים אותו יש להם הנאת נפש

שנחנים בו, ע"כ. ונראה שק"ו בזמנינו שע"י תוספות שמוסיפים בטבק נהנין ממנו. ומ"מ אכתי י"ל דלא מברכים ע"ז כמ"ש

המו"ק שאין בזה משום אכילה דסו"ס אין כאן הנאה לא לחיך ולא למעינים. ולפי"ז יוצא שעישון הוא בכלל אוכל נפש, אלא דע"י

בשמעתא עמיקתא גליון ש"ה שהארננו בזה והבאנו מח' האם בזה"ז שע"פ הרפואה עישון מזיק לגוף הדבר בכלל שווה לכל נפש.

ואף יש סוברים שאסור לעשן אף בימות החול, וע"כ להלכה רבים נהגו שלא לעשן בפרט ביו"ט.

ומ"מ לדעת המקילין יש לדון האם מותר להכין סיגריות ביו"ט ע"י ניירות שממלאים אותם בטבק ואחר שמגלגלים אותם

מדביקים הקצוות ע"י רוק.

ג. מלאכות שאומרים בהם מתוך

והנה הרמב"ם (יו"ט פ"א ה"ד, ועי' פ"ג ה"י"ב) כת' שכל מלאכה שחייבין עליה בשבת, אם עשאה ביו"ט שלא לצורך אכילה, לוקה, חוץ

מהוצאה והבערה, שמתוך שהותרה הוצאה ביו"ט לצורך אכילה, הותרה שלא לצורך אכילה, לפיכך מותר ביו"ט להוציא קטן

וס"ת ומפתח, וכן מותר להבעיר אע"פ שאינו לצורך אכילה, ושאר מלאכות כל שיש בהם לצורך אכילה, מותר, כגון שחיטה

ואפיה ולישה וכיוצא בו. וכל שאין בהם צורך אכילה, אסור, כגון כתיבה ואריגה ובנין וכיוצא בהן, ע"כ. וביאר המגיד משנה

(שם) דדעת הרמב"ם דכל מלאכה שהיא באכילה, כגון שחיטה וכו', אפי' עשאו שלא לאכילה, אינו לוקה. וכל מלאכה שאינה

באכילה כגון כתיבה ואריגה, אפי' עשאו לאכילה, לוקה, חוץ מן הבערה, דאע"פ שאינו באוכל נפש עצמו, אפי"ה אם עשאה שלא

לאכילה, אינו לוקה, וחוף מהוצאה שהיא מלאכה באוכל נפש עצמו, ע"כ.

אולם ע"י בתוס' בשבת (צה. ד"ה והרודה) שחולק על הרמב"ם וס"ל שאף מלאכות שאינן לאכילה הותרו לצורך אוכל נפש מדין

מתוך. וכן הוא בחי' הרמב"ן, הר"ן והריטב"א שם. וכן פסק הפר"ח (סי' תצה) וצירף דעתם בתשובת באר יצחק (סי' יד) הובא

להלכה במ"ב (סי' תרלו ס"ק א).

וע"כ בפנ"י (ביצה כב. ד"ה שם), בנש"מ א (ככל פ ס"א ו) ובמ"ב (סי' תקיח ס"ק א) שנקטו דדוקא במלאכות המיוחדות לאוכל נפש אמרינן

מתוך, כגון הוצאה, הבערה, שחיטה, אפיה ובשול, ואף דכתיב אך אשר יאכל לכל נפש הוא וגו', קבלו חז"ל דהכונה הוא אותן

מלאכות הרגילות להעשות לצורך אוכל נפש אפי' אם עתה אין כוונתו לצורך אכילה התירה התורה. וע"כ בחי' החת"ס (ביצה יב).

הטעם שהותרו רק מלאכות המיוחדות לאוכל נפש.

ד. מלאכת תפירה לצורך אוכל נפש

והנה הרשב"א בתשובה (ח"א סי' תקעו) כתב שמותר לתפור עוף שמילאהו בשר כתוש מבפנים ביו"ט שהרי אותה תפירה צורך

אוכל נפש היא, ע"כ. וכן פסק השו"ע (סי' תקט סעי' א). מבואר דמלאכת תופר הותרה לצורך אוכל נפש. וע"כ בחי"א (ככל פו אות ב)

שתמה ע"ז דהרי לשיטת הרמב"ם הני"ל דכל מלאכות כאורג ובונה, אסור אפילו לצורך אוכל נפש, אפשר דאסור וצ"ע, ע"כ.

והקהלות יעקב (לבעל החו"ד על סי' תקט) כתב דשרי כי אין תפירה באוכלין כי אינו דבר המתקיים ועוד דמלאכה שברשותו הוא ואינו

כדרך מלאכה שעושין לימים רבים דמותר כמ"ש הר"ן והרשב"א גבי טחינת פלפלין כמובא בשמם בסימן תצ"ה, אבל ודאי

דאסור לתפור שק להכניס בתוכו מילוי של אוכלין לבשל בקשר של קיימא דקשירה לא הותרה משום אוכל נפש, ע"כ. מבואר

מדבריו דלעולם מלאכת תופר אסורה לצורך אוכל נפש ואף אינה בכלל מכשירי אוכל נפש.

אולם בבאיור הגר"א ובמ"ב (ס"ק טו) נקטו דשרי כי זה בכלל מכשירי אוכל נפש. וע"כ בפמ"ג (תפוחה יו"ט פ"ב אות א) שכת' דאף

לאוסרים מלאכות שאין עיקרן לאכילה (כמבואר לעיל אות ג), כל זה דוקא לרבנן דס"ל דמכשירי אוכל נפש אסורים, אבל לרבי

יהודה (והכי קיי"ל) דמכשירי אוכל נפש מותרים ביו"ט ודאי אין מקום לזה דפשיטא מה"ת שריא אף בנין ואריגה אם הוא

לצורך אוכל נפש, ע"כ. [וע"י עוד בשעה"צ (סי' תק א) דס"ל שכתובה באוכלים אף לצורך אוכל נפש אסורה. וי"ל דהיינו טעמא

כי אין בתיקון זה צורך אוכל נפש].

פניני הלכה

הוציאו בטעות ס"ת

קטן האם אפשר

להחליפו באחר

עובדא הוה בבהכ"נ שהיו מונחים בארון קודש ב'

ספרי תורה המוכנים לקה"ת של הפרשה, אי בגודל

רגיל והשני קטן יותר, ודרכם היה להוציא לקה"ת

באותו מנין את הספר הגדול, מפני שספר זה היה נח

יותר לבעל קורא שהיה קורא באותו מנין. והנה כאשר

כיבדו את אחד המתפללים בהוצאת הס"ת הוציא את

הס"ת הקטן, ומיד לאחר הוצאתו קודם מסירתו לחזן

נתנו המתפללים דעתם על כך, ונתעוררה השאלה אם

מותר להחזירו לארון ולהוציא הספר השני, או שיש

לאסור בזה מחמת פגמו של ראשון.

דהנה תנן ביומא גבי כהן גדול ביה"כ (סח): וקורא

אחרי מות ואך בעשור וגולל ס"ת ומניחו בחיקו,

ואומר יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן, ובעשור

שבחושם הפקודים קורא ע"פ.

ומקשינן בגמ' (ע) אמאי קורא ע"פ נגולל ונקרי, אמר

רב הונא בריה דרב יהושע אמר רב ששת לפי שאין

גוללין ס"ת בציבור מפני כבוד הציבור (פרש"י שיהו

מצפין ודוממין לכך). ומקשינן ונייתי אחרינא ונקרי, רב

הונא בר יהודה אמר משום פגמו של ראשון (פרש"י

שלא יאמרו חסר הוא). ור"ל אמר משום ברכה שאינה

צריכה. ואמרינן התם דהא דחיישינן לפגמו של אחר

ה"מ בחד גברא בתרי ספרי, אבל בתרי גברי העולין

בתרי ספרי לית לן בה.

ותרי דינים אלו, דאין גוללין ס"ת בציבור, והא דאין

קורין לאחד ב' ספרי תורה משום פגמו של ראשון

נפסקו לדינא בשו"ע או"ח סי' קמ"ד (סי' וס"ד).

ומצינו במדרי"ג (גיטין סי' תס"ה) שכתב דס"ת שנקרע שלש

שיטין, אין קורין באותה היריעה, אבל בשאר היריעות

קורין, והא דאיתא בפרק הנוזקין דס"ת שחסר יריעה

אין קורין בו, מסתבר טעמא משום כבוד הציבור,

ומוטב ידחה כבוד הציבור היכא דלא אפשר, קודם

שתדחה תקנת חכמים שנתקן מימי משה לקרות

בתורה. וכה"ג אמר שילהי פרק בתרא דמגילה אין

גוללין ס"ת בציבור מפני כבוד הציבור, ומעשים בכל

יום שגוללין ביו"ט או בר"ח שאין שם ס"ת אחר.

וכיוצא"ב כתב הריטב"א (יומא ע) - ובתנאים ובמועדים

ובכל מקום שאמרו להוציא בו תורות, במקום שאין

שם אלא תורה אחת גוללין וקורין, שלא אמרו שאין

גוללין ס"ת בציבור אלא בדבר שאינו סדרו של יום,

כלומר שאינו מעיקר הסדר. ונראה שאף בזמן דליכא

מתורגמן, ולא אמרו כדי שיפסוק המתורגמן אלא

במקום שיש שתי תורות, אבל כשאין שם אלא תורה

אחת הא עדיף שלא לחוש לכבוד הציבור משנבטל

קריאת סדר היום.

והביא דבריהם בב"י (סי' קמ"ד) וכתב - והרשב"א כתב

בתשובה שאלת ר"ח שחל להיות בשבת שמוציאין ב'

ס"ת, אם אין להם אלא ס"ת אחד אם מותר לקרות

המאורע בחומשין שלנו. תשובה מותר לקרות

המאורע בחומש שהרי פרק בא לו התיירו לקרות ע"פ

אע"פ שדברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם ע"פ,

ואסור לגלול מפני כבוד הציבור, וכ"ש כאן שקורין

בכתב שאין גוללין, ע"כ. והעולם לא נהגו אלא כסברא

ראשונה. עכ"ל הבי"י.

והובא לדינא במחנה"ב (קמ"ד ס"ד) דהיכא דאין להם אלא

ס"ת אחד והם צריכים לקרות בשני עניינים גוללין,

וידחה כבוד הציבור.

והנה מציינו במחזיק ברכה (סי' קמ"ד ס"ק א) דיצא לדון

בכה"ג דהוציא ס"ת שאינו פתוח בסדר היום, ובעודנו

עומד חוץ לארון ונזכרו בכך, אם עדיף להחזירו לארון

ע"מ שלא לגלול בציבור, או דעדיף טפי להוציאו

ולגללו בציבור ולא להחזירו לארון מחמת פגמו של

ראשון. וכתב דדעת הרב שמש צדקה (או"ח סי' ל"א)

דאין להחזירו לארון, משום פגמו, אלא יגללו זה

שבחוץ ויכניוהו לקרות בו. ואילו דעת כמהר"ר יעקב

ולפי הגר"א והמ"ב יוצא שהכנת גוף הדבר שיש בו משום אוכל נפש בכלל מכשירי אוכל נפש ושרי. ולפי"ז ה"ה ב"י מותר מדין מכשירים להדביק את הסיגריה ע"מ לעטוף את הטבק אע"פ שלכאורה יש בזה משום תופר. ואע"פ שכתב המ"ב (סי' תק ס"ק יח) דמליגה דהיינו שאחר המליחה שורים את העוף במים כדי להשיר השיער וכן מהבהבין אותו באש הוי מלאכה לצורך "אוכל נפש" ולא מכשירי אוכל נפש, י"ל דהיינו טעמא כי ללא מליגה לא ניתן לאכול הבשר כדבעי והדבר בכלל מליגה עצמו וע"כ חשיב צורך אוכל נפש. ועיי' בר"י (בצה"ז: ברי"ף) שכתב שכל שהוא נהנה מגופו של דבר כאוכל נפש עצמו הוי, ולא דמי למכשירי שאין אדם נהנה מן המכשירין עצמן כסכין ושפוד ותונר אלא ממה שהוכשר על ידיהן, ע"כ. ועיי' עוד במ"א (סי' תקמא ס"ק א) דיש חילוק בין דבר המתקן גוף האוכל שהוא בכלל מכשירים, לבין דבר המקרב המאכל לצורך האדם דחשיב מכשירי מכשירים. מעתה י"ל דלסוברים שעישון בכלל צרכי אוכל נפש, הכנת העישון בכלל מכשירי אוכל נפש. אלא שלפי טעם זה יש להכין הסיגריה מעוי"ט כי מכשירי אוכל נפש שאפשר לעשותן מעוי"ט יש לעשותן מעוי"ט כמבואר בסימנים תצ"ה ותק"ט (ולדעת הרמ"א שם אף צרכי אוכל נפש יש להכיןן לכתחלה מעוי"ט).

ה. תפירה לזמן

אלא שבאמת י"ל דאין כאן מלאכה כלל ומותר לכו"ע להכין את הסיגריה ביו"ט. דהנה קשר שאינו של קיימא מותר לקושרו, אולם נח' הפוסקים לענין תופר לזמן, דמצינו לשו"ע (סי' שמ ס"ע ז) שנראה דס"ל דאסור, והרמ"א שם שתיק ליה להשו"ע. אולם מהרמ"א בסי' ש"יז (ס"ע ז) משמע שמעיקר הדין תפירה שאינה של קיימא אינה אסורה. וביאר התה"ל"ד (סי' ק"ו) דס"ל להרמ"א להקל בקורע תפירה שאינה של קיימא. וכן הוא במנח"י (ח"ח סי' לא). וכן דעת הגריש"א זצ"ל (ארחות שבת פי"א הגה מ). ועיי' בחזו"א (או"ח סי' קנט ד"ה הק"ט) דס"ל להחמיר אף אליבא דהרמ"א. ודעת הגרש"א זצ"ל (ש"ש"כ פט"ו הגה רט) להקל אף בתפירה לזמן. ועיי' באול"צ (ח"ב פכ"ט אות ו והגה שם) משי"כ בדעת השו"ע בזה.

ובאמת הכא אכתי י"ל דהיא בכלל תפירה שאינה של קיימא כיון שעומדת לשרפה. ומצינו לאבנ"ז (או"ח סי' רי אות טז) שכתב דהטעם שפנתחו לסגור ספר שכתוב עליו אותיות בחודי הדפים אין בו איסור תורה, כיון שזה בכלל כתב שאינו מתקיים, כיון דכל שאינה מתקיימת מחמת דעתו (ולדעתו לפתוח ולסגור את הספר) חשיב אינו מתקיים, אע"פ שמתקיים מחמת עצמותו, ע"כ. מיהו החזו"א (סי' סא ס"ק א ד"ה ובאותיות) כתב שהכותב על דבר המתקיים (אפילו הוא מאכל עומד לאכילה) אלא שדעתו שלא לקיימו כגון כותב בשבת בסוף היום ודעתו לשרוף את הכתב במוצאי שבת, חייב, והטעם של המתירים לפתוח ספר הנ"ל הוא משום דלא מקרי כותב על דבר המתקיים והלכך אם כתב על חודי הדפים פטור, עיי"ש. ולפי דבריו י"ל שאע"פ שהדבקה עומדת לשריפה מ"מ חשיב תפירה מתקיימת. ועיי' להלן אות ו' בשם הדעת תורה.

אלא שיי"ל דבכה"ג לכו"ע לא חשיב מתקיים, לפי מה שמצינו כעין זה במלאכת "קושר", דיעוי' בכפות תמרים (סוכה לג. ד"ה ואמאי) עיי' רש"י שאע"פ שאי"צ לקשור הלולב אלא רק לז' ימים מ"מ אם אינו חושש להתירו חייב משום קושר, ע"כ. אולם החת"ס (סוכה לג.) הוכיח דדעת הרמב"ם דלא כרש"י הנ"ל ובכה"ג בכלל תפירה שאינה מתקיימת היא. ודעת הגרש"א זצ"ל (מנח"ש ח"ב סי' לד ס"ק לב ונשמ"א שם ס"ק ז-א) דקשר שעושים הרובאים בחוט התפירה של חתך או של ניתוח אין דינו כקשר של קיימא ואינו דומה להא דהכפות תמרים אע"פ שנשאר במשך כעשרה ימים כיון שאח"כ חותכין את החוט בלי להתיר את הקשר. וכן דעת המהר"ל דיסקין (עמי שבת) וכן פסק בצ"א (ח"ב סי' יח). ולפי"ז י"ל דבני"ד כיון שאין לו ענין בתפירה רק עד זמן שריפתה חשיב תפירה לזמן. ועיי' עוד להלן בשם הדעת תורה.

ו. שירוי מנא ביר"ט

אולם אכתי יש לדון בני"ד אם עיי' הדבקה הנייר יש משום איסור מתקן מנא, ומצינו בסימן תקי"ט דעשיית כלי ביו"ט אסורה. וראיתי בשואל ומשיב (ק"ב ח"ב סי' קנח) שנשאל בזה אי בכה"ג הוי כמתקן מנא, או"ד כיון דעישון מותר דהוי אוכל נפש, אף הנייר הוי מכשירי אוכל נפש, וכתב על זה, שלדעת הסוברים שאסור לעשן ביו"ט דאינו שוה לכל נפש ודאי אסור, ולדעת המקילין אכתי אפשר שלדבק ניירות חשיב כמתקן מנא, ובר מין דין עיי' בפמ"ג סי' תקי"ד (א"י ס"ק ד וסי' תקיא ס"ק ג) שכתב שלקרוע הנייר ע"מ לעטוף בו את הטבק אסור ביו"ט, על כן ביו"ט ראשון יש לאסור לדבק הנייר, אבל ביו"ט שני מותר, ע"כ. [ומה שאוסר הפמ"ג קריעת הנייר ולא מחשיב זאת למלאכה לצורך אוכל נפש, היינו טעמא כי מבואר לעיל דלהלכה מלאכות שאינן מיוחדות לצורך אוכל נפש אסורות ביו"ט, ואין זה בכלל מכשירי אוכל נפש כי אין בקריעת הנייר משום תיקון בגוף הדבר שהוא אוכל נפש שהוא הטבק. ומ"מ הדבקה הנייר שעיי"ז ניתן לעטוף ולהחזיק את הטבק שהוא דבר שנהנה ממנו י"ל דחשיב עכ"פ מכשירי אוכל נפש כמבואר לעיל. ומ"מ בזמננו אין צורך בקריעת הנייר כי הם באים כבר חתוכים בחבילה, אלא שלפעמים מחמת החום דבקים א' עם השני עיי' הדבק המיועד לסגירת הסיגריה, ומ"מ אף בכה"ג אין איסור להפרידם כמ"ש המ"ב (סי' שמ ס"ק מה) עיי"פ המ"א (סי' יח) שדפים שנדבקו עיי' שעוה וכדו' מותר להפרידם כיון שלא נעשה לקיום, כ"ש כשנעשה ממילא בלא מתכוין דע"כ אינו דומה כלל לתופר ואין בו משום קורע. ועיי' בשד"ח (מעיי' י"ט סי' א אות ה) שכת' שבאופן שהניירות הם דבוקות מלכתחלה יש להחמיר].

אולם באלף לך שלמה (סי' שלח) כת' להתיר להכין הסיגריה אע"פ שמדביקים אותה ברוק ואין חיוב להכינה מעוי"ט כי אין כאן מלאכה כלל. והרב פעלים (או"ח ח"ב סי' נט) דחה דברי השואל ומשיב כי דעת רוב הפוסקים (בזמננו) החשיבו העישון כצורך אוכל נפש להתירו אף ביו"ט ראשון. וכמין כן דחה דבריו משום דלא שייך מתקן מנא אלא בדבר שעושהו כלי כדי להשתמש בו, וכמ"ש בסי' תקי"ח אין שוברין את החרס ואין חותכין הנייר לצלות עליו, שהוא מתקן ועושהו כלי לודש שמשיש, כדי שישתמש בו, אך בני"ד מביא הטבק ומניחו בתוך הנייר, שכריכת הנייר ושמושו באין כאחד, והרי זה דומה למו"ש בשו"ע סי' תקי"ט סי' גבי עופות שממלאים אותם בשר וביצים, דמותר לתפרם ביו"ט, ולא יחתוך החוט ביו"ט, ואע"ג דכאן עושה אותם כיסים ומתקנם בתפירה, אין בזה חשש, דצורך אוכל נפש הוא, על כן ה"ה בני"ד דחשיב אוכל נפש, מותר לכרוך הטבק בנייר ביו"ט. ועיי"ש שהתיר להכינה ביו"ט אלא שאם יכול יש להכינה מעוי"ט. וכן נקט הכה"ח (שם אות לו). ובבן איש חי (במדבר אות כא) החמיר להכינם מעוי"ט משום מתקן מנא. שו"ר בדת תורה (סי' תקיא על ס"ע ד) שכת' ד"ל דשרי להדביק את הנייר ברוק כיון שעושה לצורך לשרפו בו ביום לכו"ע לא מיקרי מתקן. ועיי' בשד"ח (שם אות ו).

ז. יש לו סיגריות מוכנות

ומ"מ בגוונא שיש לו סיגריות מוכנות יש להחמיר כי על הצד שיש כאן מלאכה אלא דשריא מדין מלאכת אוכל נפש או מכשירי אוכל נפש, בכה"ג שאינו צריך כלל למלאכה אין לעשותה והארכנו בזה בס"ד בשמעתא עמיקתא גליון שפי"ז (ואע"פ ששם בארנו שמכשירי אוכל נפש דחוייה היא, אבל מלאכת אוכל נפש התורה היא ולא דחוייה, ועל כן המכין שתיה חמה כגון תה ביו"ט אי"צ להכינו בכלי שני או שלישי ע"מ למנוע מלאכת בישול, שאני התם שהוא צריך לאותה מלאכה, משא"כ בני"ד דדומה למי שכבר יש לו שתייה חמה מוכנה שאסור להכין לו אחרת כיון שאין לו צורך בה כלל, אא"כ מערים).

מסקנא דדינא

א' יש אומרים, שמאחר שעל פי הרפואה העישון מזיק לגוף, אסור לעשן אף בימות החול משום "ונשמרתם מאוד לנפשותכם". ויש מקילים משום שומר פתאים ה'. ומ"מ לכל הדעות ראוי להימנע מכמה טעמים. ב' נחלקו הפוסקים האם מי שנוהג היתר לעשן מותר לו לעשן ביו"ט. ולמעשה יש להחמיר בדבר. וכן המנהג הפשוט. ג' הנוהג כהמקילים ומעשן ביו"ט ומחזיק סיגריות שאינם מוכנות אלא צריך לעטוף את הטבק בתוך נייר ולהדביק קצותיו עיי' רוק. יכין סיגריות מערב יו"ט, ואם לא הספיק להכין מערב יו"ט או שהדבר לא מתאפשר מפני שהדבקה תפתח וכדו' יש מקום להקל להכינם ביו"ט.

כן נאיים נ"ר בתשובותיו הנדפסות מחדש ויהיו נקראים זרע יעקב (סי' א) נוטה דאין כאן ולא יגללו בצבור ע"ש.

ובספרו לדוד אמת (קו"י סי' ב' ס"ק א) כתב - אם הוציאו ס"ת מהחיכל ובהיותו חוץ להיכל ביד הנושא להוליכו לתיבה נזכר שאין זה מן המוכן והוציאו בטעות, ויש ס"ת אחר מוכן לפתוח בסדר היום שהיה אצל בהיכל, והמציאו ס"ת החליף, מאי דהוה הוה ויגללו זה לבחוץ ויכניוהו לקרות בו. ויש מי שכתב דאין כאן פגם אם יחזירוהו ויקחו המוכן ולא יגללו בצבור. ועיין מחזיק ברכה סי' קמ"ד.

ונראה שנוטה יותר לדעת השמש צדקה דיקראו בספר שהוציאו ויגללוהו למקום שנצרך ולא יחלפוהו.

וכיוצא"ב נשאל הגר"ח זוננפלד זצ"ל (שפלת חיים הנד"מ - הל' תפילת שחרית סי' קמ"ט) בעובדא אשר הוציאו ס"ת לקריאה, וכשנתנה ליד החוץ הרגיש במשמושו שיצטרכו הרבה לגלול עד שיגיעו לסדר היום, אי שפיר החזירו לארון וליקח ס"ת אחר. והשיב דנראה פשוט דיש לחוש בזה לפגם הראשון דחמיר דנבא.

ובאג"מ (או"ח ח"ב סי' ל"ז) נמי נשאל בזה. והשיב דכיון דאיכא ב' שיטות בזה, ויש טעם נכון לכל א' מהשיטות, דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד. ואם הקהל אינם מקפידים על כבודם וטרחתם, ודאי אין להחזיר הס"ת. ורוב הקהלות אינן מקפידין בזמנינו במקומותינו. ואם הרה"ק א' להחזיר ויש לחוש למח' ולבזיון, הוי כמו במקפידים שרשאין להחזיר.

והשתא דנהדר לנידון דידן, נראה דהיכא דמחמת הוצאת הספר תורה הקטן יותר יש חשש שיטעה הבעל קורא בקריאתו, ואיכא בזה כבוד הציבור וכבוד הקורא, יש מקום להקל להחזיר הספר למקומו ולהוציאו האחר תחתיו. אולם היכא דאין כאן משום כבוד הציבור, אלא דתהיה הקריאה קשה יותר לבעל קורא, נראה דאין להתיר להחזיר הספר שהוציא ולהחליפו בשני מחמת פגמו של ראשון.

העולה לדינא - א. היכא דטעו והוציאו מהארון ס"ת שאינו מכוון בקריאת הפרשה, ואם יוציאוהו יצטרכו לגלול בצבור למקום הקריאה, נחלקו האחרונים אם מותר להחזירו לארון קודש ולהחליפו באחר הגלול למקום הקריאה, או דיש להוציאו ולגללו למקום הקריאה. ב. היכא דטעו והוציאו ס"ת שגלול במקום הקריאה, אלא שאינו נח לקריאה כס"ת הנמצא בארון קודש, אם יש לחשוש שמחמת כן יטעה הבעל קורא בקריאתו ואיכא משום כבוד הציבור וכבוד הבעל קורא, יש להקל להחליפו בס"ת אחר. אולם אין לחשוש שיטעה בקריאתו, אלא שרק תקשה עליו הקריאה, אין להתיר להחזיר הספר לארון קודש ולהחליפו באחר מחמת פגמו של ראשון.

פניני הלכה

עניני שבת קודש

קבלת שבת (יא)

מזמור שיר ליום השבת, הודאה להקב"ה - " ... ויש במזמור מענין שבת כמו שאפרש.

טוב להודות. יום השבת טוב להודות בו לה' משאר ימי השבוע, כי האדם פנוי בו מעסקי העולם ונשמתי זכה מטרדת הגוף, ומתעסקת בחכמה ובעבודת האלקים, וטוב לזמר לשמך עליון, כי הנשמה העליונה תמצא מקום לשבח לך שאתה עליון. להגיד. ביום ובלילה עלינו להגיד החסד שעשית עמנו, שנתת לנו יום השבת למנוחה, והאמונה שתקיים חסדך לנו בכל עת, ואחד מן החסדים שעשית לנו יום השבת, וכשבוא להגיד חסדיך נזכיר זה החסד. וטעם בבקר. כי כל ימי השבוע כשיקום אדם בבקר ילך לעבודתו, וזוה הבקר יקום למנוחה ולענג הגוף והנשמה, וזא אזכור חסד הא-ל... **כי שמחתיני.** בהתבונני בפעלך ובמעשה ידיך שהוא העולם ואשר בו, ביום השבת שיש לי פנאי להתבונן בו אז אשמח, וזהו חכמת הטבע, וכשאתבונן בה ואשיג ממנה מה שאשיג אשמח וארנן בלבי, זהו דבר כל חכם וחכם שמתבונן במעשה הא-ל, לפיכך אמר 'שמחתיני' 'ארנן' לשון יחיד...'. (פרוש הרד"ק, תהלים צ"ב)

נערך ע"י מה"ם "עבודת שבת קודש" מבית "עבודת המועדים"

ניתן להאזין לשיעורי הלכה מבמעמח"ם שמעתא עמיקתא שליט"א בקול הלשון - טל': 6761* יש להקיש 3-3-1 שלווחה 65

ניתן לתרום דרך "נדרים פלום" - יש להקיש: 1. קופות נוספות 2. הניכי ישיבות רמות ב' 3. גליון שמעתא עמיקתא